

N:o 189.

Af herr **A. Åström**, om införande af en progressiv värnskatt.

Af Kongl. Maj:t har till innevarande Riksdag afåtits nådiga propositioner rörande utsträckning af den allmänna värnpligten och i sammanhang dermed grundskatternas afskrifning.

Det torde väl knappast råda mer än en mening derom, att en lycklig lösning af dessa länge på dagordningen stående frågor vore i högsta måtto önskvärd. Huru vida de nu föreliggande förslagen äro af beskaffenhet att framkalla en sådan lösning, synes mig dock ovisst, särskildt i betraktande af det sätt regeringen föreslagit för betäckande af de ökade utgifter å fjerde och femte hufvudtitlarna, som af de nämnda förslagen skulle blifva en följd.

Mot Kongl. Maj:ts förslag i sistnämnda afseende kunna nemligen åtskilliga befogade invändningar göras. Först och främst kan man anmärka, att, om detta förslag antages, de tullar, hvilka till stor del gifvit det öfverskott i statskassan, hvarpå här vixel drages, genom ett dylikt förfarande lätteligen komma att öfvergå från — hvad de egentligen sägas skola vara — skyddstullar till ekonomiska tullar. Hvilka åsigtter man än för öfrigt må hysa i tullfrågan, torde det väl ändå för allom vara ett önskemål att så långt möjligt är undvika att för all framtid på detta sätt fastslå ett ännu till sina verkningar föga pröfvadt system. Vidare kan man icke undgå att finna den beskattningsgrund, som genom Kongl. Maj:ts förslag göres gällande, vara föga billig eller rättvis, då de ökade utgifterna för försvaret kunna sägas egentligen komma att betäckas af medel, hvilka tillkommit genom individuel beskattning och detta dertill genom en sådan, som faller tyngst på den klass af medborgare, hvilken har minsta förmågan att bära skatter.

Dessa invändningar mot frågans ekonomiska sida — de må nu vara alltigenom eller blott delvis befogade — skola säkerligen vara tillräckliga att beröfva den kongl. propositionen om utsträckt värnpligt mången röst, som annars kunde tillfallit densamma. Vill man verkligen åstadkomma ett försvar, tillräckligt starkt för landets värn, torde utgifterna derför blifva ganska stora, och bör då skattegrunden noga afvägas efter skatteförmågan.

Bih. till Riksd. Prot. 1891. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 44 Häft. (N:o 189.)

Då jag sålunda anser, att den viktiga sak, de kongl. propositionerna afse, lätt kan komma att äfventyras genom det sätt, som föreslagits för täckande af utgifterna derför, har jag funnit mig manad att här framkomma med ett förslag till värnskatt, hvarigenom de anmärkta invändningarna enligt min åsigt skulle uteslutas.

Då det väl obestriddigen tillkommer hvarje medborgare i samhället att inom vissa gränser med offrande af sin kraft och sin tid utgöra sitt personliga bidrag till landets försvar, synes mig det kongl. förslaget, i hvad det rör värnpligten, icke kunna vålla mycken betänklighet. Derutinnan böra alla vara likställda. Annorlunda ställer sig deremot saken, när det blir fråga om gäldandet af kostnaderna för det sålunda utsträckta försvaret; då synes mig tanken på en olika fördelning af bördan med fog kunna göras gällande. Ty lika visst som det bör tillkomma hvar man att värna sitt land, så långt hans arm når och hans krafter räcka, lika visst bör det ock tillkomma samhällets lyckligare lottade medlemmar att af sina rikare tillgångar lemna en drygare skärf till betäckande af de kostnader, försvaret kräfver. De böra detta ej blott derför, att de *hafva* mera och således *kunna gälda* mera, utan ock derför att de i och med detsamma äfven *hafva mera att värna*. De hafva ej blott samma moraliska pligt att fylla som hvarje annan, utan de hafva äfven ett större ekonomiskt intresse att bevaka än de mindre väl lottade.

Utgående således från den synpunkten, att den större inkomsten, oafsedt dess större förmåga att bära en större skattebörd, har ur ekonomisk synpunkt äfven ett större intresse af försvaret, anser jag, att de utgifter, som blifva en följd af försvarets utsträckning, böra drabba inkomsten, i den mån densamma ökas. Med andra ord: värnskatten bör vara progressiv. Den progression, jag tänkt mig såsom möjlig och lämplig, skulle bestå deri, att vid beräkandet af denna skatt, som för öfrigt utginge efter allmänna bevillningens principer, bevillningsbeloppet höjdes med en procent för hvarje 500 kronors inkomst, hvilken höjning inträdde, der de nu gällande bevillningsafdragen upphöra eller när inkomsten uppginge till 2,000 kronor. Progressionen finge då följande utseende: den, som uppskattas

till	2,000 kronor,	utgjorde värnskatt	såsom för inkomst af	2,080 kronor,
»	3,000	»	»	3,180 »
»	5,000	»	»	5,500 »
»	10,000	»	»	12,000 »
»	20,000	»	»	28,000 »
»	50,000	»	»	100,000 »
»	100,000	»	»	300,000 »

Då jag emellertid med detta förslag icke vill rubba de förhållanden, som för närvarande bestå i fråga om utgörande af hittills gällande skatter för militära ändamål, och då senaste statsreglering visar en slutsumma för fjerde och femte hufvudtitlarna af 30,005,300 kronor, har jag tänkt mig, att blott den summa, som *utöfver* dessa trettio millioner kan blifva erforderlig, bör på ofvannämnda sätt, såsom progressiv värnskatt, utgå.

På grund af hvad ofvan förebragts föreslår jag alltså:

att, i händelse utgifterna under fjerde och femte hufvudtitlarna komma att uppgå till öfver trettio millioner kronor, Riksdagen måtte besluta införandet af en värnskatt; att denna värnskatt utgöres i likhet med hvad nu är stadgadt för den allmänna bevillningen;

att dervid bevillningsbeloppet, så snart det uppgår till 2,000 kronor, ökas med en procent för hvarje 500 kronor af dess hela belopp;

att vid inkomst af fast egendom samma förhöjning efter dess bevillning beräknas.

Jag anhåller vördsamt om remiss till vederbörligt utskott, samt att utskottet vid behandling af denna motion täcktes föreslå de förändringar, som för vinnande af motionens syfte erfordras.

Stockholm den 15 april 1891.

A. Åström.

I motionens syfte instämma:

N. Boström.

P. A. Hellgrén.

J. A. Lundström.

J. E. Wikstén.

Nils Wallmark.

Joh. Nydahl.